

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrť leta 4 gid., za en mesec 1 gid. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrť leta 3 gid., za en mesec 1 gid. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Mesečnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 4.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trispodna petit-vrata: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 283.

V Ljubljani, v sredo 10. decembra 1890.

Letnik XVIII.

Muke izseljencev v Bremenu.

Vzlic vsem zaprekam, koje je učinila ruska vlada, a tudi naša, da se prepreči ogromno izseljevanje kmetskega ljudstva iz Ruske-Poljske in Galicije preko nemških mej do Bremena in odtodi v — Brazilijo, vali se tók izseljencev neprestano preko meje. Iz Bremena se ti beli sužnji prevažajo do Lisabone in dalje v Brazilijo. Vsled najnovejših vestij pojavili so se izseljenski agenti, iztirani iz Kongresovke, v Galiciji. Zagrebškemu listu „Der südslavische Bote“ poroča se iz Bremena, da se je samo od 2. do 9. novembra izselilo v Brazilijo 9500 ljudij iz Ruske-Poljske.

Časopis „Kurjer Warszawski“ odposlal je, kakor smo že poročali, preoblečenega v kmeta svojega sotrudnika Adolfa Dygasinskega v Brazilijo, da se sam uveri, kje tiči vzrok silnega izseljevanja. Iz Bremena je te dni poslal Dygasinski svojemu listu tožni obraz o omilovanja vrednem položaji izseljencev, čakajočih na parobrod za prevoznjo. Iz tega dopisa posnemljemo nastopno:

„Glavno taborišče poljskih izseljencev je stari bremenski kolodvor, veliko in popolnem opuščeno poslopje za mestom. Velike dvorane so polne smetij, v kojih so ljudje slabše umeščeni, nego psi v svojih kolibah; toda to zavetišče imajo zastonj, in to nekaj velja. Pogled je tožni, jako tožni. Nekoliko sto ljudij leži tu v taki nesnagi, da se človek ne upa skoro vstopiti. Te tolpe govore povsem poljski. Nekateri so bili sem pripeljani naravnost iz vlaka, drugi zopet so pribežali sem iz raznih hôtelov, ker ondi niso imeli s čem plačati. Siromake tu krmi javna dobročinnost in severo-nemški „Lloyd“, koji je baje potrošil že 22.000 mark za hrano izseljencev, kojoj svoto mu pa mora povrniti braziljska vlada.

Na starem kolodvoru ni kota praznega. Vse dvorane so prenapolnjene, vsi hodniki in koti, in vendar hrumé sem dan za dnevom novi izseljenci. Policijska straža stoji pri vhodu, in zvečer ne pusté notri nobenega radi tatov. Bremsko stanovništvo se plemenito obnaša nasproti izseljencem, in zdravnik Lang marljivo skrbi za to, da se oboleli takoj prepeljejo v bolnišnico in se tako zaprečijo nalezljive bolezni med izseljenci. Katoliški duhovnik Prahar priobčil je v listu „Bremer Nachrichten“ poziv do stanovništva, v kojem prosi pomoči za uboge izseljence. In takoj so prihiteli bremški občani z darovi: videl sem cele kupe obleke, perila in obuval, koje so prinesli na stari kolodvor; bremške gospe prihajajo v kočijah ter donasajo polne jerbace jestvin in obleke. Kaj pa je drugoga početi, ko bližnji trpi, in siromskom, koji so nepremišljeno nastopili daljno pot, često nedostaje najpotrebnejše!

Katoliški duhovnik Prahar je med izseljenci zelo priljubljen in kjerkoli se prikaže, hité k njemu Poljaki ko k očetu in nikogar v svojem češko-poljskem jeziku ne pusti brez tolažbe, poroča mlade ljudi, krsti, spoveduje ter krepí reveže v sv. veri. Krščanska dobrotljivost njegova je istinito vzvišena. Prahar se ne pogovarja samo ljubeznivo z ljudmi, temveč prosi darov za izseljence, skrbi za bolne, olajšuje jim bivanje po gostilnah itd., z jedno besedo: dober človek, vrl duhovnik. V nedeljo bode v katoliški bremški cerkvi služil sv. mašo za srečno potovanje izseljencev.

O bédí izseljencev ne more nihče imeti pojma, kedor je sam ni videl na starem kolodvoru. In tu morajo čakati mnogi teden, 14 dnij in tri tedne, predno pónje pripluje ladija. Ljudje se tu rodé, umirajo in sklepajo zakone. Od dné 23. oktobra sta prišla na svet v Bremeu dva otroka, umrli so trije in poročenih je bilo šest.

Izseljenci že v Bremeu popolnem postanejo trezni v svojem nepopisnem hrepenenju — za morje. Ni dvojbe, da bi se ne bali kazni radi prekoračenja meje in da bi imeli novce za pot domov, tri četrťine izseljencev odrine takoj nazaj. Hrana, da-si ni slaba, jim ne diši, ker ni taka, ko doma; boba, kojega dobivajo vsak dan, nečejo jesti — mečejo ga po tleh in raje jedó kruh.

V nedeljo zjutraj vrsté se tolpe za tolpo „chlopov“ v kaftanih in dolzih „kapotah“, ženske pa v pisanih krilih in robeih v katoliško cerkev. Tu izgleda lik v župni poljski cerkvi kake vasi. Toda med trumami pobožnega ljudstva je tožno, grobna tišina. Ko človek zrè na ta zapeljani prevarjeni ljud, opustivši rodno zemljo, koja treba rok njegovih, ne more se zdržati — solz.

Bremški občani se izgovarjajo proti vsakemu očitaju, češ, da v njihovem mestu agenti vabijo poljske izseljence v Brazilijo. Protestujejo zoper to, in nazivljajo tako počenjanje kupčevanje z — ljudmi. Povsodi se pa govori o glavnem agentu Santosu, o njem govore duhovniki, odpravitelji ladij in imejtelji hôtelov, in vsi o njem govore — slabo!

Iz Hrvatske.

(Izviran dopis.)

Odkar so minole poslednje volitve za hrvatski sabor pred štirimi leti, ni bilo za sedanjó većino do zdaj nobene težave v vsakem volilnem okrožji, ki je bilo izpražnjeno, s svojim privržencem prodreti. Le-ta većina je bila že tako objestna, da je mislila, češ, da ni mogoče sploh v Hrvatskej opozicijonalcu v sabor priti. In vendar se je te dni to zgodilo in še v takem okrožji, ki je bilo vedno vladi privrženo, namreč v Oseku, kjer je bil izbran opozicijonalec dr. Neuman, kakor je že „Slovenec“

LISTEK.

Radinje.

Zgodovinska povest Jana Podhajského. — Peslov. V. Z.

(Dalje.)

Sigmund sam je že izgubil nado, da bi ušel svojim zasledovalcem. Strašil se je misli, da pade v Žižkove roke. Kaj bo storil z njim neizprosni vitez? Ali ga bo častil po kraljevsko in ne oskrnil svojega orožja s kraljevo krvjo? Ali ne bode ječa, katera ga čaka, ako reši življenje, groznejša in hujša kazen, kakor smrt?

Kako se je razveselil tu v srei Sigmund, ko je zagledal stolpe Nemškega Broda.

„Rešeni smo!“ zaklical je onim, kateri so jezdili zraven njega. Bil je to še mal oddelek vojakov, kojih konji so imeli še toliko sile, da so mogli druge prehiteti. Mej temi je bil tudi Bořek z Ledkova.

„Hvala Bogu, že smo v varnosti!“ zavpil je Sigmund še jedenkrat in spustil uzdo svojega žrebea in stopal počasneje.

„Ne veseli se še, nisi še v varnosti!“ Sovražniki so planili na malo četo, kjer je bil cesar in kralj.

Vsi so spoznali takoj veliko nevarnost, ko so jih obkolili smeli Taborci.

„Poglej še jedenkrat na Nemški Brod! Kako si mu blizo, ali vendar ne prestopiš njegovega praga.“

In že je nastal hud boj; kraljevi spremljevalci so branili z levjo srčnostjo svojega gospoda. Ali njihovo število se je vedno zmanjševalo. Že branijo še samo trije kralja; že stojita še sama dva na njegovi strani; že pada jeden iz njiju in Bořek z Ledkova se brani sam proti tolikim mečem. Tu je vzdignil nekdo meč nad kralja, ali Bořek mu je zadal s svojim mečem smrtno rano, izbil napadniku orožje iz njegove roke in mu porinil svoj meč v prsi.

Bořek je še slišal klik: „Eliška!“ — a potem ni slišal, ni videl ničesar.

Sam težko ranjen je padel na zemljo.

Ali kralj je bil rešen. Ko mu je pretila največja nevarnost, ko je tudi zadnji branitelj njegov padel na zemljo, obkrožili so ga najedenkrat njegovi zvesti vojniki. Niti on, niti njegovi napadniki niso vedeli, odkod so se vzeli ti kraljevski jezdcí.

Močno je zadela ta nenavadna nesreča kralja. Komaj v zavesti jezdil je v mesto.

Jedva se je odpočil malo od tolikega napora, hitel je k ranjenemu Bořku.

„Ti si rešil življenje svojemu kralju. Brez tebe bil bi jaz mrlič, katerega bi morda moji sovražniki onečastili. Hvala ti za hrabro tvoje vedenje in vedi, da nikdar ne pozabim te velike službe. Ob jednom mi odpusti, da sem verjel lažnjivim besedam in sodil o tebi, da bi me mogel izdati. Odpusti svojemu kralju. Tu je moja roka in beseda, da ne izgubiš nikdar moje naklonjenosti.“

Tako je govoril kralj Bořku, sedé pri njegovi postelji. Bořek je bil bolj utrujen, kakor ranjen.

Kralj ga je obiskal večkrat in nekoč mu je rekel, ko se je čutil že boljšega:

„Pripoveduj mi usodo svojega življenja. Popolnem hočem spoznati svojega rešnika. Vem že, da je bil tvoj oče, katerega si pred nedavnim pokopal v Kutni Gori, kraljevski grajski grof na Radinjah, da mu je vzel službo pokojni moj brat in iz srda pristopil na to k Žižki.

Bořek je pripovedoval kralju o svojem detinstvu, svoji mladosti, in kralj je poslušal pozorno njegovo pripovedovanje. Smejal se je, ko mu je pripovedoval mladi junak o Eliški; nasmehljaj se je, ko je videl, da se mu je obraz polil z rudečico pri opominu na to ljubljeno devo in mu oko zažarelo sreče.

„Imel si morda tudi tekmece v svoji ljubezni? Saj se vendar to dogaja tolikokrat. Ne morem si misliti, da bi tvoja Eliška, tako krasen angelj, ne razvnela tudi v kakem drugem srei iskre ljubezni.“

„Imel sem tekmece, milostivi kralj. To je bil Jaroslav s Štenovic, čegar grad je stal blizu Radinj. Če prav je bil mnogo bogateji kakor jaz in se štel mej prve gospode v deželi, vendar se je moral umakniti meni pri Eliški, hčeri Hrdonja z Dubnjan.“

„Jaroslav s Štenovic? Za štenoviško trdnjavo vem. Spominjam se, da so jo dobili Pilzenčanje in je sedaj v kraljevski oblasti. Slišal sem o tem obširno pripovedovati. Odlikoval se je tam neki mlad vitez, v službi mojega grajskega grofa na Radinjah

javi. Kako je prišlo do tega, razjasnil sem stvar v svojem zadnjem dopisu. Vladina stranka je vsled tega dogodjaja malo poparjena, kar se vidi iz njenih časopisov, kajti jeden uradnih listov niti ne govori o tej volitvi, drugi pa trdi, da je to le osebna politika meščanov oseških. S tem bi rad pokril sramoto, ki je zadela sedanjo vladno in ves njen zistem. Ko bi bila propad narodnega zastopnika vladine stranke prouzročila osebna politika, gotovo ne bi bil opozicijski kandidat na prvem mestu postavil v svoj program samostalnost Hrvatske v finančnem pogledu. To je ravno tista najvažnejša točka, proti kateri se bori sedanja vladina stranka, kajti Madjari tako hočejo, ki ne mislijo z lepa pustiti velikih dohodkov naše kraljevine, katerej dajejo zdaj le 44%, pa še to oponašajo, češ, da oni Hrvatsko vzdržujejo. Med tem pa oni popolnoma zanemarjajo naše reke in ceste, kakor je dokazal dr. Neuman v svojem izbornem govoru. Najboljši dokaz za to pa je samo mesto Osek, ki je vsled te nesrečne finančije politike skoraj čisto propalo. To tedaj ni osebna politika, nego je borba za življenje. Ta volitev dokazuje najbolje, da pri nas ni res vse v normalnih odnošajih, kakor trdijo vladini časopisi, nego da je ravno nekaj protivnega. Ljudje dolgo trpé ter so nekaj časa tudi apatični; ko jim pride pa do živega, potem se osvestijo ter izvrše svojo dolžnost brez obzira na poprejšnjo privrženost.

Pa ne samo v Zagrebu, nego tudi na Ogrskem je ta volitev napravila slab vtis, kajti Madjari so mislili že, da je vsa Hrvatska v njihovem taboru, najmanj pa so pričakovali, da bi se njihovi najbližji sosedi izneverili. S to volitvijo so opozorjeni vladini ljudje, da je morda vendar sedanji zistem na Hrvatskem malo preoster, in da bi se moralo nekoliko popustiti. Vendar pa vse to ne bi nič pomagalo. Treba je v prvem redu narodu pomoči v gmotnem pogledu, ne pa ga pustiti stradati ter mu še ono jemati, kar mu po pravici pripada. Potem naj se ne čudijo, če je narod obsodil njihovo ravnanje.

Tudi v Zagrebu je imel opozicijski kandidat lepo število glasov, ali vladin aparat je tako močan, da ga ni mogoče premagati tako lahko. Vidi se pa po volilcih, da tudi tukaj meščani obsojajo sedanjo vladno, kajti od vseh 361 glasov, ki jih je dobil vladin kandidat, bilo je le 19 meščanskih, drugi so bili sami uradniški. Po tem bi se moglo reči, da je moralno zmagala opozicija, kajti ona je oddala samih meščanov 239 glasov. Pri prihodnjih volitvah bi se mogla osoda vladine stranke močno zabrniti, kolikor moremo soditi po teh dveh volitvah.

Da pa ne bode volitev brez izgreda, za to je poskrbela policija. Ko je po volitvi mladež odšla iz dolnjega mesta v gorenje ter tukaj pozdravila župnika dr. Borošo, zavpilo je nekoliko mladih ljudi „pereat vladin kandidat!“ Radi tega vzklika vmešala se je mestna policija ter prišla enega jurista, češ, da je on zavpil. Ker so se neki zanj zavzeli, po-

in ta je vzel s svojo hrabrostjo grad. Tebi je gotovo dobro znano o tem; no, povej mi, kako se je imenoval oni junak, ki mi je pridobil grad upornega gospodarja na Štenovicah?“

„Ali ne veš za njegovo ime?“ vprašal je čez nekaj časa kralj, ko je molčal mladenič.

„Ni bila to težka stvar, premagati grad, ki je le slaba trdnjava. Bil sem pri oblegi sam navzoč; gospod grajski grof me je poslal Pilzenčanom na pomoč.“

„Ah, ti si torej bil? Zato si dobil Štenovice; in Štenovice, na katere je izgubil uporni Jaroslav s Štenovic vse pravice, so tvoja posest. Takoj ukažem, da se naredi posebno pisanje in to potrdim s svojim pečatom. Ob enem te povzdignem v gosposki stan, gospod Božek z Ledkova in na Štenovicah.“

Božek ga je hotel zahvaliti, ali cesar ni pustil, temveč smeje se ga vprašal:

„Gospod Božek štenoviški, ali boš povabil svojega kralja na ženitnino? Veruj mi, če me le ne bo zadrževal kak važen posel, pridem.“

„Povej mi še, kaj veš o Jaroslavu, ki se je pisal s Štenovic.“

„Mrtev je. To je oni mož, kateri je pal pred Brodom pod mojim mečem, ko je hotel udariti po tvoji milosti. Ali nisem ga posekal, ker je bil moj tekmeč, nisem ga posekal iz osebnega sovraštva, temveč zato, ker se je drznil dvigniti svoje roke na kralja.“

„Čudna, čudna so pota božje previdnosti!“

(Dalje sledi.)

klicana sta bila še dva druga jurista ter tudi priprta. Sodišče jih je obsodilo na 7 dni zapora. Iz tega pripetljaja se vidi, kako malo je pri nas slobode. Tako ponašanje policije škodi današnjemu zistemu več, kakor pa koristi. S tem se ljudstvo le draži.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. decembra.

Notranje dežele.

Liberalni Nemci avstrijski v zadregi. — Ker se je vlada med zborovanjem deželnega zbora češkega postavila strogo na stališče dunajskih dogovorov glede na češko-nemško spravo ter seveda Nemcem se prijazna kazala, kakor sploh vsa obravnava za spravo, mislili so liberalni Nemci, da so sedaj že blizu državnega krmila. Ako Tassle ne more dognati sprave na Češkem, nima več njegovo ministerstvo pogojev življenja v sebi, treba torej, da se umakne Plener-Schmeykal-Chlumeckijevi vladi. Toda v državnem zboru so se pa razmere pokazale v popolno drugo luč. Zatrjuje se, da ministerstvo Tasslejevo stoji trdno, finančni minister je v sporočilu o državnem proračunu pohvalno omenjal desnice, ki je pripomogla, da je iz državnega proračuna izginil redni primanjkljaj. To seveda ni bilo všeč smejočim se vladnim dedičem liberalno-nemškim kolovodjem, zato sedaj napovedujejo boj na življenje in smrt; razprava o dovolitvi začasnega budžeta jim bo kakor liberalni listi poročajo, zato ugodna prilika.

Desnica državnega zbora, kakor kaže pričetek državnega zbora, bode tudi v tem zasedanju železni obroč za sedanjo vladno. Listi namreč podarjajo, da je razmerje med posameznimi skupinami na desnici nespremenjeno; da sta že poslanca Hohenwart in Javorski posredovala pri vladi za notranji jezik češki pri sodnijskih uradih na Češkem. Od slovenskih poslancev upamo, da bodo ta ugodni položaj porabili tudi za zastopanje koristij svojih volilcev ter vladi pojasnili, da je ne morejo podpirati, ako bode tudi v prihodnje tako postopala proti Slovincem kakor do sedaj.

Stranka delavcev na Ogrskem sošla se je dne 7. t. m. v Budapešti na obilno obiskanem shodu. Sklenili so resolucije za obrtniško zavarovanje delavcev, za osemurno delo na dan, izrekli so se proti delu otrok pod 14. letom, proti delu ponoči, kjer ni neobhodne potrebe in zahtevali so nedeljski počitek, ki naj traja najmanj 36 ur.

Prvi shod avstrijskih rudokopov vršil se je dne 7. in 8. t. m. na Dunaju. Kdor se še spominja, kako so letos vspomlad rudokopi na vseh krajih ustavljali delo, kdor še ni pozabil, kako je moralo s silo posredovati oblastvo, dobro vé, da treba temeljito spremeniti neznosne razmere delavcev-rudokopov. Zbrani zastopniki rudarjev so razpravljali o položaju rudokopov in o sredstvih, kako ga zboljšati; sklenili so organizovati se, zahtevati osemurno delo, 36urni nedeljski počitek, vreditev nadzorovanja pri rudokopih. Kjer pa je zrak posebno škodljiv, ali kjer voda pritiska, ondaj naj se osemurno delo na dan zniža na šest, ali če potreba na štiri ure.

Vnanje države.

Rim. Iz Rima se poroča 7. t. m. „Gr. V.“: Zmagal je neprimerljivi Crispi. Toda od kod ta sijajna zmaga, ko ni mogel niti pod Cavourjem tako sijajno zmagati? Na to vprašanje ni težak odgovor. Ker katoliki, torej italijansko ljudstvo, čisto nič ne sodeluje z mlado Italijo, bilo je prostozidarjem, katerim je na čelu veliki mojster Lemmi, ki je ogoljufal italijansko državo že za več milijonov, prav lahko pripomoči Crispiju do zmage. Nova zbornica bo imela dve stranki, na eni strani velika četa nemih psov, na drugi nekaj revskačev. Zadnji bodo hoteli sicer časih Crispija malo popasti, a tu pride na pomoč vsa četa nemih psov, in nič se ne bo zgodilo častiti Crispijevi koži, katera je le malo mehkejša, kakor krokodilova in povodnjega konja. Ker bo ostalo pri takih odnošajih le malo kostij, sprožilo se je resno vprašanje, ali ne bi bilo treba postaviti nasproti prostozidarski zbornici katoliško zbornico? Katoliška zbornica naj bi bila izvenzborniško združenje, katero bi v političkih vprašanjih izražalo pravo voljo ljudstva. To misel katoliški listi močno razpravljajo.

Nemčija. Po peturni razpravi izročila se je v pruskem državnem zboru šolska postava iz osemindvajset udov obstoječi komisiji. — Windthorst je opomnil, da je postava nesprejemna. Moti se, kdor meni, da bo ta postava blagotvorna. Zaradi nje bo navstal boj mnogo hujši od kulturnega boja, in on (Windthorst) bo leto za letom zahteval, naj se od strani ta postava, dokler se ne bo ugodilo njegovi terjatvi. S to postavo se legalizuje ministerska samovoljnost, njegova stranka se bojuje proti državnemu monopolizovanju šol. Od te šole do šol, na katerih ni verskega pouka, je jeden sam korak. Bogočastni minister je zavračal očitane, da predlog nasprotuje ustavi; istotako se ne namerava z omenjenim predlogom vmešavati se v cerkvene pravice. Minister je naposled izrazil svoje upanje, da bo ta predlog postal

zakon vsaj v kakem poznejšem zasedanju, če že v tem ne bo sprejet.

Francija. Da se osnuje ravnotežje v finančnih zadevah, izmislila si je francoska vlada nov davek, ki ga je zbornica že sprejela. Kdor bo namreč prilepil plakate na hišnih ogljih, plačati bo moral nekaj pristojbine. Brzkone bo na Francoskem kmalu vse davkom podvrženo.

Nizozemsko. Nizozemska kraljica - vdova je na shodu obeh zbornic. — kakor se poroča iz Hage 8. t. m. — prisegla kot regentinja in varuhinja maloletne kraljice Viljemine zvestobo mladi kraljici. Predsednik je rekel, da čestita Nizozemskemu, da je splošno obžalovan kralj Viljem III. zapustil v kraljici-vdovi deželi dragocen zaklad.

Luksemburg. Velikega vojvodo, veliko vojvodinjo in prestolonaslednika so 7. t. m. na meji udje vlade pozdravili, množica pa jih je z navdušenjem sprejela.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 9. decembra. (Prešernova slavnost akad. društva „Slovenije“ na Dunaji dne 3. decembra t. l.) Devetdesetletnica rojstva našega pesnika-prvaka Prešerna proslavljala se ne bode samo v slovenskih deželah, temveč povsod, kjer prebivajo čestilci Prešernovi. „Slovenija“ štela si je v sveto dolžnost, da v prestolici avstrijski priredi slavnost, pri kateri so dunajski prebivalci raznih slovanskih rodov pokazali, kako drag in mil da jim je pesnik slovenski. Po odpetem gèslu „Slovenije“ pozdravil je društveni predsednik vse vdeležence in odlične goste, na kar so pevci zapeli veličastno Hajdrihovo: „Ercegovska“. — Dr. Matija Murko, kot slavnostni govornik, omenjal je, kako da se ceni Prešeren pri drugih narodih, in da ga Slovenci le še premalo častijo, ker je klasičen pesnik, vzoren rodoljub, in vendar pogrešamo še dostojne izdaje njegovih poezij, vendar nima še spomenika med nami. Ko se bode slavila stoletnica njegovega rojstva, tedaj naj se v središču Slovenije, v beli Ljubljani, odkrije spomenik, ki bo pričal o hvaležnosti in zavednosti slovenskega naroda.

Gospodičina Blaženka Kerničeva, nam že dobro poznata pevkinja, očarala je i ta večer s svojo dražestjo in svojim milim glasom občinstvo. Pesen, ki iz srca izvira, sega zopet v srce! V ariji „Rože“ iz Aimé Maillart-ovega „Puščavnikovega zvončka“ čuli smo mojstersko-karakteristično-naivnega kmetskega dekleta; Zajčeva „Domovini in ljubavi“ in „Lastavice“ pela je z umetniško dovršenostjo, — a z našo narodno „Luna sije“ prouzročila veliko navdušenost. Prešernova pesem postala nam je, ko smo jo čuli iz njenih ljubeznjivih ust, še veliko dražja, — narodni napev še krasnejši! Obila pohvala ponavljala se je po vsaki točki.

Bratsko akad. društvo „Zvonimir“, ki vsikdar rado sodeluje pri vseh slavnostih „Slovenije“, pokazalo je tudi sedaj svojo kolegijalnost. Zlasti tamburaški zbor tega društva priljubil se je že do dobra dunajskemu občinstvu. V Katkičevem „S Bogom more“ odlikoval se je g. Bartulič.

Čveterospev udov „Slovanskega pevskega društva“ gg.: Chladek, Stiebler, Skřivanek in R. Freund, znani so po svojem izbornem, zares umetniškem petju dunajskim Slovanom. Tudi tukaj imeli smo priliko, diviti se krasnim, ubranim glasovom, tudi tukaj prepričali smo se iz nova, kolik vspeh ima lepa pesem do človeškega srca! — Transskripcija narodne pesni: „Po jezeru“, mojstersko delo zaslužnega našega Foersterja, je krasna kompozicija, ki se lahko igra v vsakem umetniškem koncertu, zahteva pa tudi izvrstno izvežbanega in spretnega igralca, da, umetnika na klavirju, in to je sin skladateljev, g. drd. Vladimir Foerster.

Tamburaški zbor sviral je „Venec slovenskih narodnih pesni“ z znano preciznostjo; ponavljati morale so se razne najpriljubljenejšje pesmi. — Moški zbor, Foersterjeva: „Pobratimija“, skladba, „Sloveniji“ poklonjena, ki se je jako gladko in dobro pela, završil je oficijelni del vsporeda. — Sledila je potem povsem prosta zabava.

Vsa slavnost izvršila se je sijajno, dostojna proslava Prešerna, vredna akademičnega društva „Slovenije“, ki je s svojimi koncerti že na dobrem glasu med tukajšnjimi Slovani. Da pa se je vse tako izborno izvršilo, čast in hvala bodi izrečena vsem sodelovalcem: Gdč. Blaženki Kerničevi, slav. „Slovanskemu pevskega društvu“, sl. akad. društvu „Zvonimir“ in njegovemu tamburaškemu zboru ter častnemu pevovodji „Slovenije“, g. Janu Jiriku, ki že dolgo vrsto let vodi petje „Slovenije“. V dokaz

hvaležnosti za nesebično in požrtvovalno delovanje izročilo mu je društvo velik lavorov venec.

(Konec sledi.)

Iz Zagreba, 7. decembra. Dne 6. decembra je bila svečana seja jugoslavenske akademije znanosti in umetnosti. Mesto predsednika dr. Muhića govoril je svečano besedo dr. Fr. Rački. „24 let“, pravi on, „govorim že s tega mesta, in še eno leto — in akademija bo praznovala 25letnico svojega obstanka. Kaj je akademija v tem času storila, vsakemu je znano, pa misli tudi v bodoče tako napredovati.“ Omenivši tako naš napredek, podal se je učeni zgodovinar v davnino našo ter opomnil, da je letos 800 let, odkar je s kraljem Štefanom II. izumrla naša narodna dinastija in od katerih važnih posledic je bil ta dogodjaj v prosvetnem pogledu za Hrvatsko. Od tega časa se je razvijala posavska Hrvatska ob enem z Ogrsko v političnem in cerkvenem pogledu odvisno od nemškega vpliva, dočim si je dalmatinska Hrvatska obvarovala svoje narodno bitje, pa tudi v tem pogledu napredovala v državnem in cerkvenem življenju. In za preporoda klasičnih nauk je ona sodelovala s sosedno Italijo, in takrat je procvetela hrvatska literatura, dočim je posavska Hrvatska bila preveč oddaljena od tega pokreta, pa tudi ni sodelovala v njem.

Na tak način je bil hrvatski jezik razdeljen po kulturi svoje, čeravno je bil po jeziku jedinstven. Narod pa je še le tedaj v svoji celoti jedinstven, ko je po kulturi in po jeziku enak. In v tem pogledu se zdaj naš narod razvija. In kakor je v prejšnjih vekih prednjačila dalmatinska Hrvatska, tako je v zameno stopila zdaj posavska Hrvatska na čelo narodnemu razvitku. Bože daj, da bi s svojim uspešnim delovanjem v resnici zedinila razdvojen narod.

Ko je govornik dovršil svoje zanimivo predavanje, omenil je tudi, da ga je zbor akademikov izbral za predsednika akademiji, ker se je dosedanji predsednik dr. Muhić zahvalil radi bolehnosti. Zahvaljuje se za to odlikovanje, ali predsedništva ni mogel sprejeti iz poznatih razlogov, — vlada ga namreč ne bi hotela potrditi, kakor ga tudi pred tremi leti ni hotela, — nego je volitev odklonil. Akademiki kakor tudi mnogobrojno odlično občinstvo je pozdravilo govornika z večkratnim burnim „živio“, kakor tudi Strossmayerja, ki je poslal akademikom in skupščini svoj pozdrav in blagoslov.

Potem je prečital tajnik dr. Matković poročilo o delovanju in premoženju akademije, kar bodem pa pri drugej priliki objavil. Tudi premembe so se neke dogodile med akademiki. Za predsednika je izvoljen direktor Torbar (pozdravljen z burnim „živio“), a tajniško mesto, za katero se je zahvalil dr. Matković, ostane za sedaj nepopolnjeno. Imenovanih je nekoliko novih pravih akademikov in dopisujočih članov.

Slednjič je čital pravi član dr. Vrbanić svojo zanimivo razpravo o „Demografski izvidi u Hrvatskoj“. Učeni akademik je omenil po redu vse dosedanje popise od Marije Terezije pa do dandanes, ter ob enem navedel tudi razloge, zakaj so se ti popisi objavljali. Potem raztolmači prave zadatke o statistiki prebivalstva, kakšne važnosti je sploh, posebno pa za upravo. Hrvatski statistički urad, kateremu je na čelu izvrstni statistik Zoričić, je dozdej izpolnil svojo dolžnost v vsakem pogledu, ter so neke stroke hrvatske statistike bolj obdelane, nego pri najnaprednejih narodih. To seveda je zasluga samega predstojnika tega zavoda. Ali žal, ravno oni, kateri bi se mogli najbolj okoristiti s to znanostjo, namreč upravitelji, jo popolnoma prezirajo. Potrebno bi bilo, da se jedenkrat tudi politične oblasti poslužijo pri upravi s to znanostjo, pa tudi narod sam, zatorej bi bilo potrebno, da se ta znanost čim bolj popularno piše, kar bi se dalo za neke stroke prav lepo izvesti. S tem je dokončal akademik svoje zanimivo predavanje.

Dnevne novice.

(Vodstvo mestnega vodovoda) nam je doposlalo naslednje navodilo: Da voda v cevih po hišah napeljanih ob času hudega mraza ne zmrzne, nasvetuje upraviteljstvo mestnega vodovoda hišnim gospodarjem sledeče postopanje: Prostori, v katerih se nahajajo vodovodne naprave in iztočne pipe, naj se marljivo zapirajo in se s tem kolikor največ mogoče zabrani pristop mrazu; paziti je tedaj treba, da se v zelo mrzlih dneh redno zapirajo vrata, okna in sploh vse odprtine, skozi katere ima mraz pri-

stop. Pri vodovodu pa, ki je vpeljan v odprtih prostorih, izpostavljen neposredno mrazu in vsled tega še bolj v nevarnosti, da voda v cevih zmrzne in cevi popokajo — v mislih so nam vodovodi v dvoriščih, v vežah itd. — dovoljuje se, da se pri srednjem mrazu pusti iztočna pipa nekoliko odprta, da voda iz nje po malem teče, pa mora se na vsak način takrat cev, po kateri se voda odtaka, vsaj enkrat na dan z vrelo vodo izplakniti; — ob hudem mrazu je pa najumestnejše, če se vodovod zvečer čisto izprazni, kar je lahko doseči, če se odpre mala izpustna pipa, katera je povsod, kjer je vpeljan vodovod, ali v kleti ali pa v nalašč za njo zidani jami, in jo je lahko odpirati in zapirati s ključem, pa tudi z roko. Predno se pa odpre zvečer ravno kar omenjena mala izpustna pipa, zapreti se mora glavna zaporna pipa, ki zabrani dotok; da se voda iz cevij čisto izprazni, odprte morajo biti tudi vse iztočne pipe. Ko se prične drugi dan polniti vodovod, odpreti se morajo nekoliko vse iztočne pipe po celi hiši, predno se odpró glavne pipe, da se odstrani stisnjeni zrak in je glavno pipo prav počasi odpirati, potem ko se je izpustna pipa dobro zaprla, da se tako zabrani močni sunek. — Iz povedanega je razvidno, da naj se ta dela izročé le prav zanesljivim osebam. — Ključi za glavne pipe dobé se v pisarni mestnega vodovoda, upraviteljstvo razpošlje jih hišnim lastnikom še tekom tega tedna; ključe za izpustne priprave pa naj po naročilu upraviteljstva priskrbe hišni gospodarji vedno po dotičnih instalaterjih.

(Katoliško politično društvo.) Odbor kat.-političnega društva ima jutri, v četrtek dne 11. decembra 1890, ob 1/2 8 uri zvečer v hiši društva rokodelskih pomočnikov svojo odborovo sejo, h kateri se tem potom gospodje odborniki uljudno povabijo.

(Z Dunaja) se poroča, da deželni glavar kranjski dr. Poklukar in prof. Šuklje še vedno bolehata in potrebujeata zdravniške pomoči.

(Slovensko gledališče.) Minolo nedeljo se je predstavljala v tukajšnji čitalnici prvokrat veseloigra „Zlati pajek“, prevedena iz nemščine, katera je občinstvu povsem ugajala. Izvzemši manjše pomanjkljivosti igrali so vsi igralci prav dobro. V prvi vrsti moramo pohvalno omeniti g. Borštnika, ki je izvrstno pogodil svojo vlogo. Tudi gospa Borštnikova (Ivanka) je izborna predstavljala mlado risarico. Gosp. Danilo igral je dobro, kazal je le preveč patosa. Dobro so dalje izvršili svoje naloge gg. Sršen, Verovšek, Lušin in Perdan. Gospa Danilova pa ni bila srečno ličena, gđe. Nigrinova je bila kakor navadno kos svoji nalogi. — Na praznik pa so predstavljali že znano narodno igro „Rečček Andrejček“, ki je bila devetič na gledaliških deskah. Dejanje je že znano našim čitateljem, omenimo samo, da so vsi igralci izborno igrali, le Nosan govori vedno nerazumljivo. Prav za g. Borštnika pa je pisana vloga Andrejčkova, katerega predstavlja naravno in z najboljšim uspehom. — H koncu omenimo, da je minolo nedeljo gospa Borštnik-Zvonarjeva praznovala desetletnico. Tem povodom želimo ji obilo srečo. J.

(Tržaški okoličani) so odposlali državnemu zboru daljšo peticijo, v kateri z ozirom na mnoge razloge prosijo, naj bi zavrgel po c. kr. finančnih organih predloženi načrt užitninske črte, ki naj bi se vpeljala, ko bode odpravljena prosta luka, in vzel za podlago oni načrt, za katerega se potegujejo zastopniki-strokovnjaki mesta tržaškega in prebivalci v okolici. Po sedanjem vladnem načrtu imeli bi namreč okoličani veliko moralno in materialno škodo.

(Dedščina barona Lilienthala.) Knezoškof dr. Zwerger kot dedič koncem meseca novembra lanskega leta umrlega milijonarja Leopolda barona Lilienthala, in postavni dediči, ki so hoteli ovreči zadnjo voljo umrlega barona, so se neki pogodili. Postavni dediči so dobili tem potom 110.000 gld. iz zapuščine baronove. Obe stranki bodeti morali iz svojega žepa plačati pravdne troške. Tako poroča „Tagespost“, in ker to potrjuje tudi „Gr. Volksblatt“, bo tudi najbrže resnično.

(Dohodki tobaka.) V prvi polovici minolega leta je Avstrija brez ogrskih dežel imela od tobaka dohodkov vkupe 39,130.883 gld. Lepa svota denarja gre v zrak.

(Cerkvena glasba.) Znan glasbenik nam piše: Dobili smo že naznanjenih „13 božičnih pesem“, katere sta za mešani zbor zložila priljubljena nam skladatelj, preč. gg. P. A. Hribar in P. H. Sattner. Močno nas je razveselilo to delo, katero

povsem kaže, da preč. gg. skladatelja dobro poznata naše slovenske razmere, ter nam v teh pesmih podajata 13 napevov, iz katerih veje pravo božično veselje v melodiji in harmoniji. Samospeli se lepo vrstijo z zbori, kar provzročuje ugoden vtis na slušatelja in je pevcu in organistu hvaležna naloga. Pesmi so proste vsake trivialnosti, v melodiji in harmoniji, pa tudi dolgočasne niso, in smemo reči, da sta gg. skladatelja zadela ob pravo struno. Zatorej pa, ker je že stara navada, da vsakteri organist poskrbi o Božiču kaj novega, tembolj dandanes, ko je splošno zanimanje za cerkveno glasbo vedno bolj živahno, je vsakega vestnega organista dolžnost, da nadomesti navadne trivialne božične pesmi z novimi, pa cerkve dostojnimi napevi; pač boljših in pripravnějšíh napevov ne moremo želeti, kakor le-teh. Zatorej jih z veseljem priporočamo in smo prepričani, da jih bode enako nam vsakteri organist vesel ter hvaležen gg. skladateljema na tem delu. Oblika zvezku je elegantna in stane zvezek 50 kr. Založil je to delo frančiškanski samostan.

Ognjeslav.

(Izpred porotnega sodišča.) Pri prvi obravnavi dne 5. t. m. je bil Josip Trebec iz Suhorja zatožen hudodelstva požiga, žena njegova pa hudodelstva goljufije. Bila sta oba oproščena. — Pri drugi obravnavi je bil zatožen 15letni Š. Modic hudodelstva požiga. Dne 11. oktobra je iz maščevanja zažgal v Radleku na Notranjskem posestvo Fr. Mačka. Pogorelo je več poslopij. Hudodelec je bil obsojen na sedem let težke ječe. — Pri tretji obravnavi so bili obsojeni Fr. Jeglič, A. Kuhar in Fr. Krivec iz Radovljice zaradi ponarejanja denarja. Prvi je bil obsojen na šest let, drugi na tri mesece, tretji je bil oproščen.

(Iz c. kr. poštne hranilnice.) Najnovejša okrožnica uradna objavlja račun za mesec november. Vložilo se je 651.465krat skupaj za 83,447.675 gld., od tega na Štajarskem 33.933krat za 3,394.950 gld., na Koroškem 9648krat za 837.347 gld., na Kranjskem 8054krat za 721.046 gld., v Primorji 10.815krat za 1,429.169 gld. Vrnili so pa 173.720krat za 83,172.169 gld., od tega pride na Štajarsko 5099krat za 1,744.964 gld., na Koroško 1142krat za 269.562 gld., na Kranjsko 1039krat za 232.933 gld., na Primorsko 3118krat za 1,207.481 gld. Od dne 12. januarja 1883 se je vložilo 32,849.796krat v skupnem znesku za 3.717.474.460 gld. 68 kr., a vrnilo 9,575.030krat za 3.662.534.340 gld. 23 kr., tako je v blagajnici preostalo 54,940.120 gld. 45 kr. Med vračili nahaja se 14,460.105 gld., za kar je urad vložnikom na zahtevanje kupil in odposlal vrednostnih papirjev. V prometu je 9469 knjig-rentovnic v vrednosti 10,729.080 gld., potem 778.354 vložnic in 17.640 čekovnic. Število vložnikov narastlo je v varčevalnem prometu za 6121, v čekovnem za 128, v nakazničnem za 85 oseb. Svojo vložnico je izgubil nekdo pri Sv. Juriju pod Taborom, velja 1 gld., nekdo pa v Mariboru, vredna je 2 gld., in še jedna v Mariboru z 62 krajcarji. Pošto z nabiralnico so zopet otvorili v kraji Lovreč. V neuradnem delu okrožnice najdeš podatke o poštnej hranilnici na Ogrskem, Francoskem, Taljanskem, Nizozemskem, Švedskem.

Raznoterosti.

— Znani župnik Boštijan Kneipp piše o ovsu v svoji knjigi „So soll' ihr leben“ naslednje: „Nekdaj je bil oves zelo čistan, in kdor se je hotel prav ukrepiti, vžival je pogosto ovsena jedila. Ovsena moka primešana mleku je delala čvrste in zdrave naše prednike. Sedaj je oves le malokje še v veljavi, vedno bolj ga izpodrivajo malovredna nadomestila, n. pr. kava itd. Če tudi splošno priznavajo, da konju nobeno drugo žito ne daje one čistosti in vstrajnosti, kot oves, vendar nočejo dražiti razvajeni želodec z dobrim ovsenjakom. Ko bi imel priliko kakih petdeset otrok hraniti z ovsenimi jedili in jih čez dve leti primerjati z drugimi petdesetimi, ki so se živili s kavo in z jedmi najhujše moke, kako močno bi se morali razločevati jedni od drugih gledé telesne in duševne krepkosti! Vkljub temu se bojimo ovsene hrane, ker ji nasprotuje vladujoča moda. — Morebiti bode ta opomin koga izpodbudil, poskusiti z ovsem; gotovo mu ne bode nehvaležen. Sreča, da sta bila oves in ječmen v tolikih časih pri mojih starih. Gotovo imam v velikej meri zahvaliti hrani v mladostnih letih sedanjo svojo moč in vstrajnost.“

— O strašni nesreči na morji, katera je zadela, kakor se je že poročalo, 10. novembra na španskem obrežji angleško vojno ladijo „Serpent“, podajemo tukaj te-le podrobnosti: Od 173 mož so se le trije rešili. Eden izmed njih pripoveduje o tej strašni nesreči tako-le: „Dne 10. novembra zvečer je plul „Serpent“ le s polovico navadne hitrosti,

Ménili smo, da bomo kmalu mimo rti Finisterre. Morje je bilo strašno združeno in valovi so gnali ladijo proti suhi zemlji. Z neba je močno lilo in gosta megla je pokrivala zemljo pred našimi očmi. Nihče ni videl svetlika ne rti Villano. Naenkrat je ladija strašno zapokala. Zaradi slabega vremena je bil kapitan na ladiji. Jaz sem stražil na krovu. Trideset tovarišev je bilo okoli mene. Ko je zaglavo ladijo ob skalo, zaukazal je kapitan pripraviti čolne. Toda komaj smo čolne odvezali, ko zalije strašen val čolne z mornarji vred. Na to je kapitan zakričal, naj se skuša vsakdo rešiti, kakor se more in zna. Jaz in nekaj tovarišev smo se preskrbeli z rešilno opravo, predno smo stopili v čolne. Zdelo se nam je, da se „Serpent“ vedno med skalami giblje. Valovi, kakor zvonik visoki, so se vzdigovali nad ladijo in v malem času je bilo videti od lepe vojne ladije le nje spodnji dej. Luxon in nekateri drugi so priplavali do skal, a samo Luxon je imel toli moči, da je mogel nasproti valovom plavati proti suhi zemlji. Mene je vrgel val na obrežje blizu Luxona. Ko sva se ozrla nazaj, sva videla, kako se je igralo valovje z najinimi tovariši ter jih metalo sem ter tje. Luxon in jaz sva dosegla po velikem trudu vas Jovino. Najin tovariš se je mnogo pozneje rešil, kakor midva. Njega je vrgel val na suho skoro popolnoma nazega. Druzega jutro smo videli razpočeno našo ladijo. Kar je bilo na pokrovu, je bilo vse valovje odtrgalo. Videli smo tudi trupla svojih tovarišev, ki so bila strašno razbita, deloma brez glav. Ladija je bila razbita na drobne koščke.

Narodno gospodarstvo.

Koliko koristijo naprave za osuševanje in ovlaževanje.

Spisal kulturni inženir A. Čadež.

Ako bi hoteli vso korist, katero bi dosegli z napravami za osuševanje in ovlaževanje, n. pr. ljubljanske barja, v številnih pokazati, bilo bi, ako ne nemogoče, vendarle tako možno, da bi se opirali na take podlage, katere bi pa bile brez posebne vrednosti za presojevanje uspehov, ako bi je tudi hoteli naprej določiti.

Ako bi se pomnožili in zagotovili dohodki pridelkov, bi se pospeševala tudi trgovina, obrt in brodarstvo, železnice bi se bolj izplačevale, blaginja prebivalstva povzdignila v zdravstvenem oziru, ako bi se namreč pod zemljo obstoječa voda odpravila in zabranile pokončujoče povodnji; dalje bi se izboljšale podnebne razmere, moč davkoplačevanja bi se v prebivalstvu ne le utrdila, temveč tudi v razmerji z razvojem naprav za osuševanje in ovlaževanje pomnožila v taki meri, da bi se povzdignilo ljudsko imetje 15 milijonov broječega kmetijskega prebivalstva v Avstriji v dvajsetih letih za 500 gl. v vsaki družini, ali pri 2.600.000 družinah za nič manj kot 1300 milijonov goldinarjev, ali pri 5% obrestovanju dobljenega ljudskega imetja na leto čistih 65 milijonov goldinarjev, tako da bi kmetijsko prebivalstvo samo v štiridesetih letih, in sicer brez škode za gospodarstvo, do čista lahko poplačalo ves državni dolg avstrijski, to je, če bi dvajset let zaporedoma in neprestano izboljševali zemljo, kakor se to n. pr. v veliki vojvodini badenski zadnjih 20 let godi.

Napor, da bi se začelo veliko delo za povzdigo narodnega gospodarstva, ki se vrši pred vsem vsled inicijative c. kr. ministra za poljedelstvo, je torej tako važen za prebivalstvo cele države, da morajo na to delovati ne le narodni zastopniki, marveč jih mora v tem podpirati tudi vse prebivalstvo države naše.

Veliki dobiček umetnega ovlaževanja ni potrjen samo na Kitajskem, v Indiji, Egiptu, temveč tudi v bližnjih deželah, v Lombardiji, Franciji, Nemčiji itd.; tam že zdavna znajo ceniti kmetovalci vrednost vode in umetnega ovlaževanja; dobroto teh izboljšujočih naprav uživajo že, kakor n. pr. v gorenji Italiji, več sto let, med tem ko se pri nas stavijo zapreke, če prav bi se tolika korist storila ljudstvu.

„Kar je v Lombardiji in drugje mogoče, to pri nas ni,“ pravijo navadno; „zakaj?“ na to ne odgovori nihče.

Skoro sramovati se moramo, ako gledamo na svoje gospodarske razmere in pomislimo, koliko so sosedje — italijanski poljedelci — pred nami vsled večstoletnih naporov.

Nazori, da se v nekaterih dolinah, n. pr. v naši lepi ljubljanski in mnogih drugih krajih avstrijskih, ne dá ustvariti „Lombardija“, so tako splošni, da obide mislečega človeka žalost, ko vidi, da se naravni viri naših dežel tako zanemarjajo.

Vzemimo danes Lombardiji naprave za ovlaževanje, našli ne bomo tam ničesar druzega, kakor kar nam kažejo naše doline in ravnine; naredimo tukaj naprave za ovlaževanje, kakor so tam; učimo se spoznavati vrednost „vode“, uvedimo razumno poljedelstvo, dobimo z vztrajnostjo delujoč iste bogate žetve, če tudi ne južnega sadja, pa vendar druge vrste rastlin, zlasti klajo za živino, dalje žito itd. v istem razmerji, kakor ga nahajamo tam.

Starodavno in napačno mnenje, da se morejo poljski pridelki in pa rastlinstvo le v gorkejših krajih povspeti na višjo stopinjo vsled umetnega ovlaževanja, ne pa tudi v avstrijskih deželah, je davno ovrženo s poskusi; kajti že danes nahajamo v vsej

Nemčiji, severni Franciji itd. vsled umetnega ovlaževanja travnikov in polj velike uspehe takih naprav. (Dalje sledi.)

Telegrami.

Dunaj, 9. decembra. Povodom svojega sedemdesetega rojstvenega dne je dobil dr. Herbst mnogo čestitek, dragocena darila in šopke. Deloma osebno, deloma pismeno so mu čestitali ministri grof Taaffe, grof Schönborn, marquis Bacquehem, baron Gautsch in vitez Dunajevski. — Pogajanje za avstrijsko-nemško kupčijsko pogodbo se je danes zopet pričelo po tridnevem presledku. — Nižje-avstrijski deželni zbor je rešil danes volilni red za Veliki Dunaj in sprejel brez razprave postavbo, da se nekateri občinski kraji ločijo od dunajskega policijskega okraja. — Danes je bil pri cesarji obed, katerega so se vdeležili razven nemških, avstrijskih in ogrskih odposlancev za trgovinsko pogodbo, tudi ministri grof Kálnoky, grof Taaffe, baron Orczy, grof Falkenhayn, vitez Dunajevski, marquis Bacquehem in sekijski načelnik Szögyenyi. — Na shodu so rudarji izvolili odbor, ki bode za prihodnji shod izdelal pravila osrednje zveze za vso Avstrijo. Gledé na štrajk so sklenili, naj bi se le tedaj pričel, ko ne bi druga sredstva pomagala.

Dunaj, 10. decembra. V državnem zboru je Taaffe predložil popravljeno pogodbo s Švico z ozirom na živinsko kugo. Predloge o konzularni sodnosti v Egiptu, o državni pogodbi z Italijo za mejsebojno varstvo pisateljskih pravic so poslanci sprejeli brez razprave. Načelnik zdravstvenega odseka izraža na vprašanje upanje, da se bode uvedla postava o zdravniških zbornicah po zasedanji. Predlog, naj vlada terjaja kredit za polajšavo vsled povodnji in toče navstale bede na Štajerskem, izročil se je budgetnemu odseku, da kakor hitro o tem poroča.

Beli Grad, 10. decembra. Radikalna stranka je izvolila odsek zaupnih mož, da dobi od vlade pojasnilo o razmerah kraljeve družine, sklenila prebrati spomenico Natalije ter preiti na dnevni red.

Cetinje, 10. decembra. Na meji pri Od-sinju so se sprijeli Črnogorci in Malisori, ki so napali Črnogorce. Na obeh straneh imajo po dva mrtva. Vlada je storila potrebne korake, da zabrani nadaljne nereda.

Rim, 9. decembra. Kralj je sprejel ostavko finančnega ministra Giolittija in imenoval na njegovo mesto Grimaldija.

Umrli so:

6. decembra. Amalija Geisler, štabnega narednika vdova, 72 let, Rimska cesta 20, vodenica. — Franc Mikuš, ključavničar, 71 let, Kolodvorske ulice 11, pljučnica.

V bolnišnici:

6. decembra. Janez Purkart, delavec, 36 let, pljučna tuberkuloza.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		razkoma v mm	toplota po Celziju			
7. u. jut.		739.9	7.6	sl. svzh.	jasno	
9. u. pop.		740.2	1.0	sl. vzh.	del. jasno	0.00
9. u. zveč.		740.4	3.6	„	oblačno	

Srednja temperatura 3-7°, za 3-2° pod normalom

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

10. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88	gl.	90	kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16% „	88	„	90	„
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107	„	70	„
Papirna renta, davka prosta	102	„	15	„
Akcije avstr.-ogerske banke	981	„	—	„
Kreditne akcije	303	„	—	„
London	115	„	05	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleond.	9	„	11	„
Cesarski cekini	5	„	45	„
Nemške marke	56	„	55	„

EDVARD ZBITEK,

izdelovatelj transparentne steklene mozaikije v Olomocu na Moravskem, priporoča

Božje grobove,

strogo obredne, v vseh velikostih ter posebno opozarja na Božje grobove, ki so napravljeni za manjše prostore ter se razpošiljajo celotni v dveh zabojih. — Ilustrovani in opisovalni cenilniki na zahtevanje zastoj in franko.

Predragi gospod! Božji grob smo hvala Bogu dne 19. m. m. nepohabljen dobili ter se neizrečeno veselimo, da si smemo čestitati, kajti Božji grob je vsestranski vseč. Spoštovanjem bilježi

dr. Stefan,

konzistorijalni svetovalec in mestni župnik v Karloveih v Sirmiji, 2. dan aprila 1880.

Vše obrabljeni Božji grobovi se prenavljajo in ob letnem času snajijo (omijejo), da so enaki novim, ter preskrb s petrolejevo razsvetljavo. (5-1)

Delavnica za cerkveno kiparstvo

J. Antona Rungaldier-ja

v St. Ulrichu, Gröden, Tirolsko („Schöne Freud“),

se priporoča v izdelovanje

božičnih jaslic, križevih potov, altarjev, prižnic, podob svetnikov itd. itd.

v lesu po vsacem slogu in mojstru priprosto in bogato okrašeno.

Vzorci in cenike pošiljam brezplačno. — Proračuni na zahtevanje. — Cena jako nizka.

Ker nimam predstavljavcev, prosim, da se mi dopisuje v nemščini. (5-3)

Ustanovljeno 1781. leta.

Zalogo najlepših grobnih spomenikov

ima

Eduard Hauser,

c. in kr. dvorni kamnoseški mojster,

Dunaj, IX., Spitalgasse št. 19.

Grobni nakit od granita, grobno omrežje in grobne svetilnice itd. Naročila za izdelovanje rakev, prevažanje spomenikov in vsa v to stroko sodajoča naročila se hitro in najceneje izvršujejo.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.